

«مادر»

شیرازی
میرزا حسن

پیش و گرد آید
جبال محمدی

www.ketab.ir

سرشناسه: محمدی، جلال، ۱۳۶۰ -، گردآوری
عنوان و نام پدیدآور: هزار سال شعر برای مادر / پژوهش و گردآوری جلال محمدی.

مشخصات نشر: تهران: نورالثقلین، ۱۳۹۲.

مشخصات ظاهری: ۲۶۰ ص.: مصور.

شابک: ۱۰۰,۰۰۰ ریال: ۷۵-۰۰-۸۹۶۸-۹۶۴-۹۷۸

وضعیت فهرست نویسی: فیا

موضوع: شعر فارسی -- مجموعه‌ها

موضوع: مادر -- شعر

رده بندی کنگره: PIR ۴۰۳۲/م ۴۵۳۱۵ ۱۳۹۲

رده بندی دیویی: ۸۰۸/۱

شماره کتابشناسی ملی: ۳۱۲۹۸۱۶

• عنوان کتاب: هزار سال شعر برای «مادر»

• گردآوری و تألیف: جلال محمدی

• جلد و صفحه آرایی: عباس زنجانی

• ناشر: انتشارات نورالثقلین

○ نوبت چاپ: اول ۱۳۹۲

○ شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه

○ قیمت: ۱۰,۰۰۰ تومان

○ شابک: ۷۵-۰۰-۸۹۶۸-۹۶۴-۹۷۸

○ ISBN : 978-964-8968-75-0

آدرس اینترنتی: www.yanoor.ir www.pubnoor.com

آدرس: میدان انقلاب، ابتدای خیابان کارگر شمالی، شماره ۱۳۶۹، طبقه سوم

تلفن: ۶۶۴۱۹۰۰۱

حقوق معنوی این اثر متعلق به مؤلف می‌باشد.

فهرست شاعران

(بر اساس تاریخ تولد)

صفحه

نام

۱۱ «مقدمه»

نیز دوم قرن سوم تا پایان قرن پنجم (بک خراسانی)

۱۵ فردوسی طوسی (حکیم ابوالقاسم منصور بن حسن) «در مرگ سهراب»

قرن ششم (بک آذربایجانی)

۱۹ نظامی گنجوی (ایاس بن یوسف) «مار و جمل»

۲۵ خاقانی (افضل الدین بیل بن علی) «در سخن مادر»

قرن هفتم تا قرن دهم (بک عراقی)

۲۷ عطار نیشابوری (فریدالدین ابو جلد محمد) «طفل در آب»

۲۹ مولوی (جلال الدین محمد بلخی) «باغ و برمن»

۳۱ سعدی (شرف الدین صالح بن عبدالله) «عهد خردی»

جامی (نور الدین عبدالرحمن بن احمد) «مادر مخنون» ۳۳

قرن یازدهم تا اواسط قرن دوازدهم (بک هندی)

میدل و هلاوی (میرزا عبدالقادر) «مادر لیلی» ۳۷

اواسط قرن دوازدهم تا پایان قرن سیزدهم (دوره بازگشت)

دولت آبادی بیخی «آخرین گفته» ۴۳

ایرج میرزا (جلال الملک) «دل گرم» ۴۵

دهخدا علی اکبر «ذات مادر آفرین» ۴۹

ملک اشعرا (بهار محمدتی) «لباس سفید» ۵۱

پروین (اعتمادی رخشده) «فضل یتیم» ۵۵

شهریار (بخت محمد حسین) «مترل مبارک» ۶۱

ربی معیری «مهربان مادر» ۶۹

صبا ابراهیم «بوسه» ۷۱

حمیدی شیرازی مهدی «سدا» ۷۳

گلچین معانی «بمچول» ۸۱

مژده فریدون «حتج» ۸۵

یمینی شریف عباس «روز مادر» ۸۹

حالت ابوالقاسم «تمام جهان» ۹۱

آغاز قرن چهاردهم تا امروز

شیری فریدون «مادر داشتن» ۹۳

پهری سهراب «بهتر از برک درخت» ۹۵

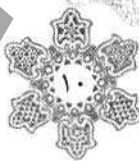
- صدیق غلامرضا «دلمان پاک» ۹۷
- نادرپور نادر «نامر» ۹۹
- شریعتی علی «اعتراف تلخ» ۱۰۱
- محمّد (مهدیحانی غلامعلی) «مادرم عشق» ۱۰۵
- مؤید جعفر «نقش کلو» ۱۰۷
- محبت محمد حواد «دوست دارم» ۱۱۱
- علی آبادی حسین «بی تو» ۱۱۳
- امیدوار فر محمد علی «روزگار» ۱۱۵
- میرزا حبیبی علی «فرشته نیستی» ۱۱۷
- متروی حسین «سفرت خجسته» ۱۱۹
- شمس لنگرودی محمد «به حاله» ۱۲۱
- سهرابی نژاد محمد رضا «یک گاه» ۱۲۵
- پنابای حسین «به بهشت نمی روم اگر...» ۱۲۷
- مروقی اردکانی عبدالرضا «شور سهرابی» ۱۲۹
- عاصمی آذر «چار نماز» ۱۳۱
- محدث خراسانی مصطفی «ریخته» ۱۳۳
- کاکایی عبدالجبار «زده های تماشا» ۱۳۷
- رحیمی رضا «مادر» ۱۳۹
- قلندری اعظم «حس مادری» ۱۴۱
- باقری امیر «خمیده بیکر» ۱۴۳
- نیک طلب بیکر «همی خوبی ها» ۱۴۵

- ۱۴۷ علی اکبری رضا «به جای شیر»
 ۱۴۹ باقری بهادر «دوپایزه»
 ۱۵۱ صادق پور عبدالرضا «فرهاد من!»
 ۱۵۷ علاءالدین «سوک مادر»
 ۱۶۱ امیری رسول «عصای مادر»
 ۱۶۳ نجاتی پروانه «بارقدی نور»
 ۱۶۵ کودزی دهریزی محمد «فیتی و قدیمی»
 ۱۶۹ بهرامیان محمد حسین «پهلوی مادر»
 ۱۷۳ امیری امیر محمد داد «بهردیف مستاب»
 ۱۷۹ دهرویه علیرضا «نوستالوژی»
 ۱۸۱ رحمانیان عبدالحمید «مرد علی الحساب»
 ۱۸۳ صفرمکی جنیل «زیلو»
 ۱۸۵ زبردست ایرج «طواف»
 ۱۸۷ حاج ماشی حسین «بمترین فصل»
 ۱۸۹ صرافان قاسم «لالا... لالا... لالا»
 ۱۹۱ جشدی راضیه «بادا»
 ۱۹۳ نعمتی جواد «الهی غزل»
 ۱۹۵ غیاثی علی «روز اول»
 ۱۹۷ نیکوکار رضا «فوق تخصص پرستاری»
 ۱۹۹ باباخانی ام البنین «رویا»
 ۲۰۱ جعفری سید محمد امین «آوازهای شنیدنی او»

- ۲۰۳ کیکو طیبہ چروک های انبوه»
- ۲۰۷ انصاری عبدالحسین «برگرد»
- ۲۰۹ سعادت مند اعظم «زیاترین قوما»
- ۲۱۱ مرادی محمد «ظفان درد»
- ۲۱۵ صفائی پاتہ آ «شازہ های گوهرنگ»
- ۲۱۷ کرمانی مریم «برخی عزیزا»
- ۲۱۹ موسوی کبری «بهشتی در زمین»
- ۲۲۱ آریان مریم «سنگ غروب»
- ۲۲۳ مستشار نظامی نعمہ «پارہ های جان»
- ۲۲۵ عمومی الہام «زندگی ام»
- ۲۲۷ بنجوری امیر «دریا»
- ۲۲۹ محمدزادہ سنا «نخاہ شوق»
- ۲۳۱ حیدری آل کثیر مرتضی «چشمان مادرم»
- ۲۳۳ اسکندری زہرا «این زن»
- ۲۳۵ امیر تیموری زہرا «شازہ های غریب»
- ۲۳۷ حیدری عادل «طکلی»
- ۲۳۹ ہدایتی فرندا «سر بلند تر»
- ۲۴۱ فردوسی ہادی «باغبان زندگی»
- ۲۴۳ عرفان پور میلاد «مظلوم ترین عاشق»
- ۲۴۵ مولائی رحمان «انامزادہ»
- ۲۴۷ سام (مغربی سید احمد) «کف پایت»

- ۲۴۹ «کاهی» دہقانان فاطمہ
- ۲۵۱ «کوتر» سلطان محمد صالح
- ۲۵۳ «فدای ...» سروش (محمدی محمد کاظم)
- ۲۵۵ (بر اساس حروف الفبا) فهرست شاعران

www.ketab.ir

مقدمه

دو برادر، مادر پیری داشتند. یکی از آن دو پیوسته به خدمت مادر مشغول بود و آن دیگری به عبادت خداوند می پرداخت. شبی برادر عابد را در حال سجده خواب در ربود. ندایی شنید که:

"برادر تو را آمرزیدیم و تو را هم به خاطر او بخشیدیم!"

عابد گفت:

"من سال‌های دراز است که به درگاه تو به عبادت مشغولم؛ در صورتی که برادرم فقط و فقط کارش

خدمت به مادرمان است! از کرم خداوندی به دور است
که او بر من رجحان داشته باشد."

ندا آمد که:

"آنچه تو کردی من از آن بی‌نیازم و آنچه
برادرت می‌کند مادر بدان محتاج!"

این حکایت را شیخ ابوالحسن خرقانی گفت زمانی که
در خانقاه او سخن از «کرامت» می‌رفت ...

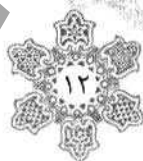
□

به راستی این چه موجود، چه حکایت و چه انسانی
است...؟! چه موجودی که می‌خندد تا دیگری
بخندد...؟! می‌گرید برای آنکه دیگری می‌گرید...؟!
می‌خواهد برای آنکه دیگری می‌خواهد...؟! و می‌میرد
برای آنکه دیگری زنده بماند...!

«مادر» مفهومی است که بیان در توصیف آن کم
می‌آورد.

با این حال برگ سبزی که در محضر شماس
مجموعه‌ای است از بهترین شعرهایی که برای مادر،
در رسای مادر و گاه از نای مادر سروده شده است.

آزادت تمام ادوار و سبک‌های شعر فارسی نسبت به
«مادر» به انواع گوناگون در آن به چشم می‌آید؛ از

نیمه دوم قرن سوم که نخستین آثار کهن زبان فارسی
در مشرق ایران که سبک خراسانی را شکل داده و
حکیم ابوالقاسم فردوسی گرفته تا شاعران همین
روزهای ما! و این یعنی بازه‌ای بیش از «هزار سال شعر
برای مادر»!

در این مجموعه «شعر و کیفیت آن» مهم بوده است
نه «شاعر و اسم و رسم او» و چه بسیار شاعران پر
آوازه‌ای که نیستند...! و شاعران بی‌نام و نشانی که به
سبب «مادرانه»‌ای نیک در کنار نامداران شعر و ادب
پارسی شرف حضور یافته‌اند! و مسلّم اینکه آنچه در
دست شماست از مدد «عشق» تشکیل گردیده و بس!
و آنچه نگارنده‌ی این سطور را به گردآوری و انتشار
مجموعه‌ی «هزار سال شعر برای مادر» واداشت دین
بزرگی‌ست که به مادر خود و تمام مادران فداکار گیتی
دارد.

در اینجا هرچه هست سخن از پاک زنایی‌ست که
جانشان کشتگاه بذرهای مهر و عاطفه است و
اندیشه‌ی آنها پالیزبان‌هایی که نازک‌آرای‌ترین نهال‌ها
را به بشریت ارمغان می‌دهد.

سرانجام سخن اینکه:

این درود ناتمام

با تمام ناتمامی‌اش

غوص کودکانه‌ای ست

در تو

در خیال

دست‌های مهربانی تو را سپاس!

جلال محمدی*

بهار ۱۳۹۲

* <http://yekghanarighazal.blogfa.com>

مزار اسرار شریانی